

Kohti lapsi- ja perhelähtöisiä palveluita

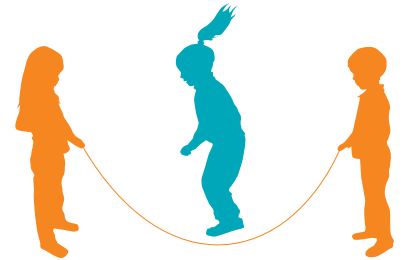

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Sopivaa tukea oikeaan aikaan

- **Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE)** on yksi Juha Sipilän hallituksen 26 kärkihankkeesta.
- Muutosta tehdään
  - kohti lapsi- ja perhelähtöisiä palveluita sekä
  - lapsen oikeuksia ja tietoperustaisuutta vahvistavaa toimintakulttuuria
- Tavoitteena on lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin sekä heidän omien voimavarojensa vahvistaminen. Tärkeä lähtökohta on lisätä lasten, nuorten ja perheiden osallistumista palveluidensa suunnitteluun.
- Vanhemmuuden tukea ja matalan kynnyksen palveluita vahvistetaan. Oikea-aikainen tuki lisää palveluiden vaikuttavuutta. Kustannussäästöjä saadaan aikaan, kun korjaavien palveluiden kuten huostaanottojen ja laitoshoidon tarve vähenee.
- Kärkihankkeeseen on varattu rahoitusta vuosille 2016–2018 yhteensä 40 miljoonaa euroa. Valtaosa rahoituksesta suunnataan maakuntien ja kuntien muutostyöhön.
- Muutos tehdään yhteistyössä valtion, kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Tulevaisuuden kunnan ja maakunnan toimintaympäristö otetaan muutostyössä huomioon.
- Hankkeesta vastaa sosiaali- ja terveysministeriö. Työtä tehdään yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön, oikeusministeriön ja muiden ministeriöiden, Kuntaliiton, Opetushallituksen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, Kirkkohallituksen sekä useiden alan järjestöjen kanssa.

Hankeähkystä kokonaisvaltaiseen muutokseen

Palvelut, toiminta ja asiakkaiden tarpeet eivät kohtaa. Palvelut ovat hajautuneet monelle sektorille ja moneen toimipisteeseen. Ne on järjestetty pääosin hallintokunta- ja organisaatiolähtöisesti. Asiakastiedot ovat hajautuneet lukuisiin asiakirjoihin ja rekistereihin.

Muutosohjelma pyrkiikin palveluissa

- hallintokuntaisista lapsi- ja perhelähtöisiin
- hajanaisista yhteen sovitettuihin
- byrokraattisista tarpeen mukaisiin ja räätälöityihin
- ”palokuntatoimista” oikea-aikaisiin
- korjaavista ehkäiseviin

Ilman muutosta palvelut eivät pysty vastaamaan merkittäviin terveys- ja hyvinvointihaasteisiin kuten lasten ja nuorten eriarvoistumiseen, mielenterveysongelmien vaikeutumiseen, lastensuojelutarpeen kasvuun ja huoltajuuskiistojen lisääntymiseen.

Mistä palveluista nyt puhutaan?

- lasten, nuorten ja perheiden terveyspalveluista
- lapsiperheiden sosiaalipalveluista kuten kotipalvelusta, perhetyöstä ja kasvatus- ja perheneuvoloista
- varhaiskasvatuksesta
- koulusta sekä koulun terveydenhoitajan, lääkärin, kuraattorin ja psykologin palveluista
- lasten ja nuorten harrastustoiminnasta ja muusta yhdessä tekemisestä
- nuorisotyöstä, kirjastosta ja kulttuuripalveluista
- lasten, nuorten ja vanhempien tukemisesta esimerkiksi terveys-, alkoholi-, väkivalta- tai rahaongelmien ratkaisemiseksi
- vanhempien erotilanteen palveluista
- lastensuojelusta

Muutosohjelmaa ohjaavat periaatteet

Lapsen oikeudet
ja lapsen etu

Voimavarojen
vahvistaminen

Lapsi- ja
perhelähtöisyys

Perheiden
monimuotoisuus

Hankkeen tavoitteet

Kun hanke päättyy, tavoite on että

- päättäjät ja ammattilaiset osaavat kohdata lapset ja nuoret nykyistä paremmin.
- päättäjät ja ammattilaiset tuntevat entistä paremmin lapsen oikeudet.
- ammattilaiset tekevät nykyistä parempaa yhteistyötä.
- aikuiset ottavat lasten ja nuorten mielipiteet huomioon varhaiskasvatuksessa, koulussa, nuorisotyössä, terveyspalveluissa ja lastensuojelussa sekä muissa sosiaalipalveluissa.
- päättäjät selvittävät päätöksensä vaikutukset lapsiin ennen niiden tekemistä.
- verkossa on tarjolla nykyistä enemmän palveluita.

Miten muutos tehdään?

Muutoskokonaisuus I

Lapsen oikeuksia ja tietoperustaisuutta vahvistava toimintakulttuuri

- Kunnat, maakunnat ja valtion viranomaiset saavat välineet tietoon ja lapsen oikeuksiin perustuvaan päätöksentekoon ja toimintakulttuurin edistämiseen.
- Kansallinen ohjaus, lainsäädäntö ja johtaminen uudistetaan tukemaan lapsi-, nuori- ja perhelähtöistä muutosta eri ministeriöiden yhteistyönä.
- Lasten, nuorten ja perheiden parissa työskentelevät ammattihenkilöt saavat koulutusta ja työvälineitä muutoksen tueksi.

Miten muutos tehdään?

Muutoskokonaisuus 2

Lapsi- ja perhelähtöiset palvelut

- Maakunnassa ja sen alueella sijaitsevilla kunnilla kaikki lasten, nuorten ja perheiden palvelut sovitetaan yhteen lapsi- ja perhelähtöiseksi palvelujen kokonaisuudeksi.
- Oikea-aikainen palveluiden saatavuus parantuu, kun tuen painopiste siirretään korjaavista palveluista kaikille yhteisiin ja ennaltaehkäiseviin palveluihin sekä varhaiseen tukeen ja hoitoon. Painopisteen siirtämisellä saadaan aikaan kustannussäästöjä.
- Maakunta- ja kuntatasolle luodaan toimivat rakenteet ja sopimuskäytännöt järjestöjen ja seurakuntien kanssa tehtävälle yhteistyölle ja näiden lapsille, nuorille ja perheille tuottamista tukimuodoista tulee osa palvelukokonaisuutta.

Uudelleenorganisoidujen lapsi- ja perhepalveluiden rakenne

Matalan kynnyksen palvelut

Erytistason palvelut

Vaativat palvelut

Perhekeskustoimintamalli

- neuvolat, perhetyö
- varhaiskasvatus
- digitaaliset palvelumahdollisuudet
- järjestöjen, seurakuntien ja vertaistuen palvelut
- vanhemmuuden ja parisuhteen tuki
- eropalvelut

Koulu lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukena

- opiskeluhoolto:
  - koulu- ja opiskeluterveydenhuolto
  - psykologit ja kuraattorit
- tukioppilas- ja tutortoiminta
- KiVa Koulu -ohjelma

Lastensuojelu Erikoissairaanhoido Vammaispalvelut

Lastensuojelun vaativat erityispalvelut

Vaativat lasten- ja nuorisopsykiatriset palvelut

Rikosseuraamusten piiriin joutuneiden palvelut

Vaativat maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden palvelut

Vaativat päihdepalvelut

Esimerkkejä palveluista

Ohjelman odotetut tulokset

Kustannuksissa vuonna 2019

- Kun korjaavien palveluiden tarve ja huoltajuuskiistat vähentyvät, saadaan aikaan huomattavia kustannussäästöjä.
- Kun toiminta on kustannustehokkaampaa, pienevät budjetit riittävät paremmin.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnissa vuonna 2025

- Lasten, nuorten ja perheiden yhdenvertaisuus on lisääntynyt, eriarvoisuus vähentynyt sekä erilaisuus ja monimuotoisuus on opittu ottamaan huomioon.
- Lasten, nuorten ja perheiden omat voimavarat, elämänhallinta, autetuksi tulemisen sekä osallisuuden ja kohdatuksi tulemisen kokemukset ovat vahvistuneet.

Tutustu hankkeeseen: <http://stm.fi/hankkeet/lapsi-ja-perhepalvelut>

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
Meritullinkatu 8, Helsinki, PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO
www.stm.fi

